

OBSERVATIONS REGARDING SOME DISAPPEARED OICONYMS FROM THE TIMIȘ COUNTY OF ANTHROPONOMICAL ORIGIN

Ana-Maria Radu-Pop

Lecturer, PhD, Western University of Timișoara

Abstract: As a multi-ethnic and multicultural space, Banat represents a generous region when it comes to investigating the Romanian lexis, from an etymological point of view. This can be found in the toponymic system as well. The paper focuses on the disappeared oiconyms from the Timiș county which have an anthroponomical basis. The corpus constructed allows us to observe the rapport toponym-anthroponym from theoretical and etymological viewpoints. The topic names analysed are presented alphabetically while also referring to the mentions and the zones were they could be found.

Keywords: Timiș, toponyms, oiconyms, etymology, anthroponomy

Asemenea tuturor cuvintelor, și numele topice pot fi considerate „entități vii care «se nasc» (într-un fel sau altul), se dezvoltă (transformările multiple pe care le suferă sunt modalități care marchează acest proces continuu) și «mor» (sau, cu un termen mai neutru, dispar)” (Toma 2015: 48). Din categoria mai largă a numelor de locuri, se consideră că cele mai supuse dispariției sunt numele de așezări umane, adică oiconimele. Printre cele mai importante cauze ale acestui fenomen se numără depopularea anumitor așezări ca urmare a „numeroaselor năvăliri, pârjoliri, distrugerii ale populațiilor care au cutreierat și jefuit aceste teritorii” (Toma 2015: 49), a condițiilor climaterice vitrege sau a înlocuirii lor cu (sau a înglobării în) altele (vezi Toma 2015: 49, 50). Numele de odinioară se mai păstrează doar în documente, hărți, monografiile sau ca reflex, mai mult sau mai puțin transparent, în microtoponimia din zonă (vezi *infra*: Adrian, *Antalest*, *Balazera* etc.)

Din acest punct de vedere, al numelor de așezări dispărute, Banatul¹ oferă un material deosebit de bogat (vezi în special Toma 2015: 50), dificil uneori de interpretat din cauza faptului că numele

¹În ceea ce privește toponimia din zona de sud-vest a țării, aceasta a beneficiat de-a lungul timpului de atenția specialiștilor, aceștia explicând din diverse perspective numele de localități și microtoponimia din acest areal. Există, astfel, studii care au în vedere toponimia unei localități, a unei zone sau chiar a întregului Banat, lucrări cu caracter lexicografic, precum și numeroase articole, publicate în periodice sau în diverse volume colective. În ceea ce privește oiconimia Banatului, o mențiune aparte îi revine lui Vasile Frățilă, autor a numeroase studii și articole pe această temă: *Din oiconimia Banatului*, în *AUT*, XLV (2007), p. 139-167; *Nume de locuri din Banat. Contribuții etimologice*, în *Contribuții lingvistice*, Timișoara, TUT, 1986, p. 18-25; *Oiconime de origine slavă din Banat*, în *Probleme de filologie slavă*, XVI (2007), Timișoara, Editura Universității de Vest, p. 160-171; *Nume de localități de origine slavă din Banat*, în *SCL*, LIX (2008), nr. 1, p. 123-134 (*Omagiu profesorilor Florica Dimitrescu și Alexandru Niculescu*); *Oiconime bănățene slave de origine antroponomică*, în *AUT*, XLVIII (2010), p. 145-169; *Oiconime bănățene de origine maghiară*, în *Confluente lingvistice și filologice. Omagiu profesorului Nicolae Felecan la împlinirea a 70 de ani* (coordonatori Oliviu Felecan, Daiana Felecan), Cluj-Napoca, Editura Mega, 2011, p. 411-130 (versiunea franceză, *Des noms de localités de Banat d'origine hongroise*, în *SCOL*, an. IV (2011), nr. 1-2, p. 39-69); *Oiconime bănățene de origine antroponomică*, în „*Cuvinte potrivite*”. *Omagiu doamnei Maria Marin la aniversare*, București, Editura Academiei Române, 2013, p. 232-244 (coordonatori: Daniela Răuțu, Adrian Rezeanu, Dana-Mihaela Zamfir) etc.

românești au fost redade „aproximativ” în documentele maghiare. Astfel, cercetătorul interesat de aceste nume trebuie, în primul rând, să reconstituie forma inițială și abia apoi să stabilească etimonul.

În comunicarea de față ne vom opri doar asupra acelor nume de localități provenite de la antroponime, pe care le vom prezenta în ordine alfabetică, preluând atestările documentare din *Dicționarul localităților din Transilvania*, II, București, Editura Academiei, 1968 al lui Coriolan Suci. Ne vom îndrepta atenția doar asupra acelor nume care încep cu literele A-B, celelalte făcând obiectul unor analize ulterioare, demersul nostru fiind doar o parte dintr-un proiect mai amplu realizat de un colectiv de autori, proiect care vizează oiconimele dispărute din Banat. Inventarul de termeni este completat de scurte considerații de ordin semantic și tipologic.

Abranfalva, 1471, pe lângă s. Herneacova (Suci 1968: 287). **Et.**²: toponim oficial magh. însemnând ‘satul lui Avram’ (DTB I: 2).

Ács, 1471, lângă Hodoș și Boldur, r. Lugoj (Suci 1968: 287). **Et.**: magh. *ács* ‘dulgher’ sau n.p. *Ács = Dulgheru*.

Acsad, 1318, pe lângă Cornești (fost Jadani), r. Timișoara (Suci 1968: 289). **Et.**: n.p. magh. *Acsa* (<*ača* ‘rudă, neam’) + suf. topon. *-d*.

Achya, 1213 villa, între Igrăș și Sânpetru Mare (Suci 1968: 287). **Et.**: probabil o altă grafie pentru n.p. *Acsa*, vezi *supra*.

Adrian, 1334 villa Adrian, Adriany, 1356 Adrianfolua, 1371-1372 villa *Adriani*, 1376 *Adrianfalua*, 1406 *Adrianfalwa*, 1458 *Adoryanfalwa*, *Adorjánfalva*, pe lângă Lighet (azi Pădureni), unde pădurea *Andreanu* îi păstrează amintirea (Suci 1968: 287). **Et.**: n.p. *Adrian*.

Albertfalva – întemeiat în 1918 pe pusta *Pacaț* pe lângă s. Bulgăruș. A dispărut în 1825 (Suci 1968: 288). **Et.**: toponim oficial maghiar, însemnând ‘satul lui Albert’ (DTB I: 6).

Alchy¹ 1421, lângă râul Bârzava, or. Deta. (Suci 1968: 288). **Et.**: n.p. *Alcs*, forma veche pentru *Acs* (<*ács*) ‘dulgher’ + suf. *-i*, vezi *supra*.

Alsobathy 1479, pe lângă s. Pișchia (Suci 1968: 289). **Et.**: formă oficială maghiară, care conține un toponim românesc provenit dintr-un antroponim *Bat(u)*, precedat de magh. *also* ‘de jos’.

Alsozykellew 1471, *Alsozykellw*, *Alsozekhel*, pe lângă Timișoara (Suci 1968: 289). **Et.**: n.p. *Szekel* + *also* ‘Secuiu de Jos’.

Ambrosfalwa 1462, pe lângă s. Șipet (Suci 1968: 289). **Et.**: formă oficială maghiară, însemnând ‘satul lui Ambruș (Ambrozie)’ (DTB I: 14).

Andochfalwa 1365, lângă râul Timiș, aproape de s. Ictar (Suci 1968: 290). **Et.**: formă oficială maghiară care redă, probabil, top. magh. **Andocsfalwa* < antrop. magh. *Andocs* (hipoc.) < *András* (Kiss Lajos 1980: 54) + *falva* ‘sat’ (DTB I: 15).

Antalest, 1598, *Antalestj* 1690-1700. *Dealul Antalești*, de lângă Răchita, îi păstrează amintirea (Suci 1968: 290). **Et.**: n.p. *Antal* + suf. *-ești*.

Anthalfaya, 1462 *Antalfaya*, 1497 *Anthalfalwa*, pe lângă Șipet (Suci 1968: 290). **Et.**: n.p. *Antal* + magh. *falva* ‘satul lui Antal’.

Aranhasow 1349, pe lângă s. Voiteg (Suci 1968: 290). **Et.**: n.p. *Aran* + *háza*.

²Etimologiile au fost stabilite de Vasile Frățilă (manuscris, în comunicări orale) sau au fost preluate din DTB I.

- Aurarest** 1717, între s. Bucovăț, Traian Vuia și s. Begheiu Mic (Suciu 1968: 291). **Et.:** formă oficială maghiară, redând toponimul rom. **Aurărești* (< antrop. *Auraru*) (DTB I: 28).
- Baak** 1317, terra deserta *Baak*, între s. Voiteg și Biled (Suciu 1968: 292). **Et.:** cf. top. magh. *Bak* (Kiss Lajos 1980: 141) < n.p. *Bak*<*bak* ‘țap’.
- Baatur** 1230, pe lângă s. Igrăș (Suciu 1968: 292). **Et.:** cf. magh. *Bátor*, mai vechi *Batur*< n.p. *Bahatur* de origine turanică > magh. *Bátor* ‘curajos, îndrăzneț’.
- Bachy** 1330 poss., pe lângă Bencecu de Jos (Suciu 1968: 292). **Et.:** formă oficială maghiară, redând, probabil, antrop. rom. *Baciu* sau magh. *Bacs*.
- Bahnyczi** 1440, între s. Lăpușnic, Bara, Dobrești și Belinț (Suciu 1968: 293). **Et.:** cf. n.p. *Banici*, *Bănici* (DOR 190, s.v. *Ban*; DFNFR I: 144).
- Bakcholl** 1364, pe lângă s. Margina (Suciu 1968: 293). **Et.:** formă oficială maghiară, redând, probabil, antrop. rom. *Baciu(l)* (DTB I: 34).
- Bal** 1372, probabil în zona Făgetului (Suciu 1968: 293). **Et.:** cf. antrop. rom. *Bal* (DOR 187; Jordan 1983: 44), un hipocoristic din *Balomir*.
- Balazera**, 1511 *Balazera*, 1514-1516 *Balozyna*, 1596 *Baloznia*, *Baloyna*, 1599 *Balazina*, în hotarul satului Bucovăț, dealul și valea *Balazina* îi păstrează amintirea. **Et.:** *Bălășin* (< n.p. *Baloșin*) + suf. top. *-a* (vezi DTB I: 50, DGITT 181).
- Balesth¹** 1514-1516, pe lângă s. Pietroasa (Suciu 1968: 293). **Et.:** formă oficială maghiară, redând top. rom. **Bălești*< n. grup *bălești* (< antrop. *Bal(u)*, *Bala*, *Balea*) (DTB I: 35).
- Balesth²** 1514-1516, pe lângă s. Remetea Luncă (Suciu 1968: 293). **Et.:** v. **Balesth¹**.
- Balogd** 1494 prod., pe lângă s. Lenauheim (Suciu 1968: 293). **Et.:** toponim oficial magh. < antrop. rom. sau magh. *Balog* + suf. top. *-d* (DTB I: 36).
- Balsyanusfalua**, 1406 *Balsyanusfalwa*, ar putea fi *Blagova* (Suciu 1968: 293). **Et.:** cf. n.p. *Bals* + *Ianos* + *falva*, însemnând ‘satul lui Ianoș Balș’.
- Balyczafalwa**, pe lângă or. Timișoara (Suciu 1968: 293). **Et.:** formă oficială maghiară, însemnând ‘satul lui Balița’ (< antrop. rom. *Balița* + *falva* ‘sat’) (DTB I: 39).
- Balyuc**, 1387, 1459 *Balyok*, între Topolovățu Mare și Topolovățu Mic, partea de hotar *Baliac* (*Balyak*) îi păstrează amintirea (Suciu 1968: 293). **Et.:** pentru primele atestări, cf. și oiconimul românesc *Balc* din fostul r. Marghita, regiunea Crișana, menționat documentar în 1349 sub forma *Balyok*, *Balyuk* (Suciu 1967: 54) (< n.p. *Bal* + suf. *-iuc*, respectiv *-ioc*), iar pentru forma actuală, cf. n.p. *Balea* + suf. *-ac*.
- Bandesth** 1514-1516, pe lângă s. Traian Vuia (Suciu 1968: 293). **Et.:** formă oficială maghiară, redând top. rom. **Bandești*< n. grup. *bandești* (< antrop. *Bandu*, *Banda*, *Bandea*).
- Bandya** 1500, între s. Fădimac, Cladova și Leucușești (Suciu 1968: 293). **Et.:** cf. antrop. rom. *Bandea* (DFNFR I: 142).
- Bankakenezfalwa** 1410, pe lângă s. Duboz (Suciu 1968: 294). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul chinezului (= primarului) Bancu’ (DTB I: 40).
- Bankfalwa** 1442, 1493, între s. Nevrincea și s. Balinț (Suciu 1968: 294). **Et.:** formă oficială maghiară, însemnând ‘satul lui Banc(u)’ (DTB I: 40).
- Barfalwa** pe lângă or. Lugoj și s. Jdioara (Suciu 1968: 294). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul lui Bar(u)’, *Bar* – hipocoristic de la *Bartolomeu*.
- Barla** 1373, 1437 *Barlefalva*, la sud de or. Lugoj (Suciu 1968: 294). **Et.:** cf. antrop. *Bârl(e)a* (DTB I: 43).
- Barthafalwa** 1444, lângă or. Lugoj (Suciu 1968: 294). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul lui Barta’, *Barta* – hipocoristic de la *Bartolomeu*.
- Baskafalva** 1434, probabil la sud-vest de or. Timișoara (Suciu 1968: 295). **Et.:** formă oficială maghiară, însemnând ‘satul lui Bascu, Basca’, cf. n.p. *Basca* (DFNFR I: 160), probabil un

hipocoristic slav sau după model slav de la radicalul *Ba-* extras din *Bajislav*, *Balomir* etc. + suf. *-s* (cf. *Basu*, *Basa*) + suf. *-c-* (= *k*) (vezi Pătruț 1974: 176).

Basta 1370, 1410 *Baastha*, lângă s. Mănăstire (Suciu 1968: 295). **Et.:** antrop. rom. *Basta* sau *Bașt(e)a*, *Baste(a)*, *Baște* – DOR 192, s.v. *Baste*, *Baște*, *Bast(e)a* – Iordan 1983: 50, DFNFR I: 161). Pătruț 1980: 43 și nota 1 de la aceeași pagină crede că „E posibil ca numele «părții de hotar» notată de Suciu să fi fost scrisă [...] cu grafia maghiară” ca în documentul inițial, așa încât *Basta* să fi redat forma *Bașta*.

Bathfalwa 1477, pe lângă s. Duboz (Suciu 1968: 295). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul lui Bat(u), Bata’, probabil un hipocoristic slav – cf. bg. *Báto*, scr. *Bata*, *Bate*, *Bato*, hipocoristice de la *Bratislav*, *Bratoslav* etc. (Grković 1977: 33, 34).

Bathij 1337, lângă s. Giarmata (Suciu 1968: 295). **Et.:** formă oficială maghiară redând, probabil, top. rom. *Batea* < antrop. *Bate(a)* (DOR 193, s.v. *Bat*; Iordan 1983: 50) (*apud* DTB I: 45).

Batthyánháza 1838, contopit cu s. Beba Veche (Suciu 1968: 295). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘casa lui Bătean(u)’, cf. magh. *haza* ‘casă’.

Bay 1334, pe lângă s. Drăgoiești (Suciu 1968: 295). **Et.:** cf. antrop. *Bai(u)*, *Baia* (DOR 187; Pătruț 1980: 25, 126; Iordan 1983: 44, DFNFR I: 126, 128).

Bayaz 1599, pe lângă s. Fârdea (Suciu 1968: 295). **Et.:** formă oficială maghiară redând, probabil, un magh. **Bayaháza*, însemnând ‘casa lui Baia, Bai(u)’ (DTB I: 45).

Bayton, 1364 *Bayton*, 1433 *Baythyn*, 1455 *Baython*, *Baythony*, 1472 kenezius de *Felsew Baythyn*, 1597 *Baytin*, la nord-est de Timișoara. Pesty îl identifică cu satul *Butin*, r. Deta (Suciu 1968: 296). **Et.:** < n. grup *butini* < *But*, *Buta* (DFNFR I: 393); cf. și scr. *Buta*, hipoc. de la *Budimir*, *Budislav* (Grković 1977: 48) + suf. *-in* (pl.) (DGITT, p. 50-51).

Beel 1472, între s. Belinț și or. Buziaș (Suciu 1968: 295). **Et.:** cf. antrop. rom. *Belu* (DTB I: 60).

Beesd, 1333 sacerdos de Beesd, pe lângă s. Grănicerii (Suciu 1968: 297). **Et.:** cf. antrop. rom. *Beș*, *Beșu* + suf. topon. magh. *-d* (DTB I: 60).

Beldan 1462, pe lângă s. Sănanandrei (Suciu 1968: 296). **Et.:** cf. antrop. rom. *Beldean*, *Baldan* (Iordan 1983: 45; DFNFR I: 204). Cf. oicon. *Beldiu*, sat aparținător de orașul Teiuș, jud. Alba, + suf. *-(e)an*.

Belebur 1371-1372, pe lângă s. Hodoș (Suciu 1968: 296). **Et.:** cf. antrop. sl. *Belibor* (Grković 1977: 35).

Belos-Andrafalwa 1405, la sud de s. Hauzești (Suciu 1968: 296). **Et.:** partea a doua a formei oficiale maghiare înseamnă ‘satul lui Andra’, iar prima redă, probabil, un antroponim (*Belu*, *Bălaș*) (DTB I: 69).

Belosfalwa, 1405, r. Făget (Suciu 1968: 296). *Vezi supra* n.p. *Balas* + *falva* = *satul lui Balaș*.

Bench 1401, *Bencsefalwa* 1419, pe lângă s. Gătaia (Suciu 1968: 297). **Et.:** < antrop. *Benciu*, *Bencea* – DOR 23, s.v. *Benedict* (Iordan 1983: 60), cf. n.p. bg. *Benčo*, n. fam. bg. *Benčev*, *Benčov*, după cum o dovedește și forma oficială maghiară de la 1419, oiconimul dispărut însemnând ‘satul lui Bencea’, ‘Bencești’ (DTB I: 70).

Benedekesth 1479, 1480 *Benedechezth*, pe lângă s. Hezeriș (Suciu 1968: 297). **Et.:** < rom. **Benedechești* < antrop. *Bendeac* (Iordan 1983: 60) influențat de *Benedec* (DOR 23, s.v. *Benedict* < magh. *Benedek*) (DTB I: 70-71).

Benedektheleke 1454, pe lângă s. Cornești (Suciu 1968: 297). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘posesiunea lui Benedek’ (DTB I: 71).

Benekenezfalwa 1455, pe lângă s. Recaș (Suciu 1968: 297). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul chinezului (= primarului) Bene(a)’ (DTB I: 71).

Berendefalwa, 1471, în r. Lugoș (Suciu 1968: 297). **Et.:** n.p. *Berinde* + magh. *falva*, adică *Berindești*.

- Berkfalwa** 1459, *Bekfalwa* 1507, pe lângă s. Recaș (Suciu 1968: 297). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul lui Bercu’, ‘Bercești’ (DTB I: 75).
- Berle** 1341, 1418 *Berlew*, probabil pe lângă or. Timișoara (Suciu 1968: 297). **Et.:** cf. antrop. *Bârlă, Bârle(a)*. (DOR 204, s.v. *Bârlă*; Jordan 1983: 65).
- Berzews**, 1442 *Beryews*, 1470 Felsev *Berzas*, 1504 *Borzos*, 1510 *Borzas*, 1504 *Borzos*, 1517 *Bozos*, pe lângă Babșa și Târgoviște, r. Lugoj (Suciu 1968: 298). **Et.:** probabil n.p. *Borzos, Borzas* (scris *Borzos, Borzas*) (DFNFR I: 311).
- Beu** 1232, între s. Dudeștii Vechi și Sânnicolau Mare (Suciu 1968: 298). **Et.:** cf. antrop. rom. *Beu* (DOR 200; DFNFR I: 226).
- Beya**, 1529 *Beya*, 1582 *Bayaz*, 1598 *Baya*, 1514-1516, 1599 *Boya*, contopit în hotarul satului Traian Vuia (Bujor), unde o parte de hotar îi poartă numele (Suciu 1968: 298). **Et.:** cf. oicon. *Beia* din fostul jud. Târnava Mare, în magh. [*Homorod*]bene (Suciu 1967: 67) <*Benedicta* (Kiss 1929: 286). Probabil un hipocoristic slav din radicalul *Be-* (extras din Belimir, *Belislav* etc.) + suf. *-j-* (= $\bar{\jmath}$); cf. scr. *Beja* (<*Beloslav, Berislav* etc.) (Grković 1977: 34).
- Bidirest** 1598, pe lângă s. Mănăștiur (Suciu 1968: 299). **Et.:** formă oficială maghiară redând rom. *Bederești* (<*Beder* – DOR 421; DFNFR I: 199).
- Bladost** 1430, *Wladesth* 1454, probabil pe lângă s. Pădurani (Suciu 1968: 299). **Et.:** formă oficială maghiară ‘coruptă’ redând top. rom. **Vlădești* (< n. grup *vlădești* < antrop. *Vlad*) (DTB I: 100).
- Blazest**, circa 1514, între Cutina și Remetea Luncă, r. Făget (Suciu 1968: 299). **Et.:** n. grup *blăjești* (<*Blaj* + suf. *-ești*) sau *blăgești* (<*Blaga, Blagu* + suf. *-ești*).
- Boba**, 1462, pe lângă Chevereșu Mare, r. Timișoara (Suciu 1968: 299). **Et.:** n.p. *Boba*, un hipocoristic de la *Bogdan*.
- Bobathyn** 1488, pe lângă s. Hisiaș, unde partea de hotar *Bobocelu* îi păstrează amintirea (Suciu 1968: 299). **Et.:** < antrop. *Bobotin* (<*Bobotă* + *-in*) (DTB I: 95). Cf. *Bobotina* (DOR 206, s.v. *Bobot*).
- Bodofalwa** 1401, pe lângă s. Gătaia (Suciu 1968: 300). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul lui Bodo’, cf. n.p. *Bod, Bode*, probabil niște hipoc. sl., cf. *Bogde*.
- Bodoganfalwa** 1408, pe lângă s. Berini (Suciu 1968: 300). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul lui Bodogan’, ‘Bodogănești’ (DTB I: 100). Cf. *Bodocan* (DOR 206, s.v. *Bod*; Jordan 1983: 68), *Bodoga, Bodoagă* (Jordan 1983: 68; DFNFR I: 277, 278).
- Bodugazunhaza**, 1256 *Bodughazunhaza*, 1285 *Bodugazunfalva*, 1337 *Bodungazunfalwa*, 1360 *Bodogazzonfalwa*, *Bodogassonfalwa*, 1495 *Bodoghfalwa*, 1568 *Bodogfalwa*, 1662 *Bodogfalva*, *Bodrogfalva*, 1702 *Balogfalva*, 1723 *Budavalla* (pe harta Mercy), la sud-vest de Cenad, r. Sânnicolaul Mare (Suciu 1968: 300). **Et.:** n.p. *Bodrog* + *asszony* ‘doamnă, nevastă’ + *haza* ‘casă’ / *falva* ‘sat’.
- Bodurfolwa** 1323 villa, lângă Gheman, r. Deta (Suciu 1968: 300). **Et.:** n.p. *Boldur* (Pătruț 1980: 98-99) + magh. *falva*.
- Bogafalwa**, 1447 *Bogafalva*, 1462 *Bogafalua*, lângă Boldur, r. Lugoj. **Et.:** < n.p. rom. *Boga* + magh. *falva*.
- Bogdan**, 1369-1377, lângă Izgor, r. Lugoj (Suciu 1968: 300). **Et.:** < n.p. *Bogdan*.
- Bogdanfalw**, 1548 *Bogdanfalw*, 1548 *Bogdanfalwa*, r. Lugoj. *Pădurea Bogdănești* de lângă Coșteiu îi păstrează amintirea (Suciu 1968: 300). **Et.:** n.p. *Bogdan* + magh. *falva*.
- Bogest**, 1599, pe lângă Hăuzești, r. Făget. Ar putea fi și satul de azi *Bodești*, r. Făget (Suciu 1968: 300). **Et.:** n. de grup *bodești* < n.p. *Bod(ea)* + suf. *-ești*.
- Boglyafalva**, 1453 *Boglyafalva*, 1514 *Bogbyesth*, pe lângă Fârdea, r. Făget (Suciu 1968: 300). **Et.:** < n.p. *Boglea* + magh. *falva*.

- Bogodanfalwa**, 1408-1423 *Bogodanfalwa*, *Bokdano*, 1461 *Bogdano-Lesdie*, lângă Berini, r. Deta (Suciu 1968: 300). **Et.:** n.p. *Bogdan* + magh. *falva* = *Bogdănești*.
- Bohanusfalua**, 1462, pe lângă Izgar, r. Lugoj (Suciu 1968: 300). **Et.:** < n.p. **Bogănuș* (<*Bogan* + suf. *-uș*) + magh. *falva* = *Bogănești*.
- Boierinest** 1597, pred. *Bohomirezte* 1612, pe lângă s. Tomești (Suciu 1968: 300). **Et.:** probabil o formă maghiară alterată din *Bogomirești* < n. grup *bogomirești* ‘ai lui Bogomir’ (DTB I: 104) sau un derivat cu suf. *-in* de la n.p. *Boier(u)* <*boier*.
- Boin**, 1743, pe lângă Bunea Mare, r. Făget (Suciu 1968: 300). **Et.:** n.p. *Boiu* (<*Boia*, *Boiu* + *-in*).
- Bokchyncz**, 1421 *Bokchyncz*, 1427 *Boksynch*, lângă Ohaba Română, unde se află valea Vocsinț (Suciu 1968: 300). **Et.:** n.p. *Boccea* (<*Boc* + suf. *-č* + *-a*) + suf. *-inț*. Pentru numele propriu *Boccea*, vezi Pătruț 1974: 213-215.
- Bokorfalwa** 1488, la vest de s. Hisiaș (Suciu 1968: 301). **Et.:** formă oficială maghiară, însemnând ‘satul lui Bucur’ (DTB I: 105).
- Boltosfalva** 1560, lângă s. Lovrin (Suciu 1968: 301). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul lui Boltoș’ sau al lui *Boltaș* (DTB I: 108).
- Borozlawiczafalwa** 1462, lângă s. Duboz (Suciu 1968: 301). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul lui Boroslavici’ (< antrop. *Boroslav* + suf. *-ici*). Cf. Grković 1977: 43.
- Borzekeli** 1391, *Borzekel* 1480, pe lângă s. Sănandrei (Suciu 1968: 302). **Et.:** cf. antrop. *Borza* (DOR 211, s.v. *Borz*; Jordan 1983: 74).
- Bosche** 1717, pe lângă s. Bătești, Brănești (Suciu 1968: 302). **Et.:** < n. fam. rom. *Boșca* <*Boș(a)* + suf. *-k* + *-a* (Pătruț 1974: 179).
- Bosthos** 1471, pe lângă satul Remetea Mică (Suciu 1968: 302). **Et.:** < n.p. *Boștoș* (<*Boșt* + *-oș*). Pentru radicalul *Boșt-*, cf. *Boștea*, *Boștiug*, discutate de Pătruț 1974: 207.
- Bothiamartonalwa** 1459, pe lângă c. Chevereșu Mare (Suciu 1968: 302). **Et.:** formă oficială maghiară însemnând ‘satul lui Botea Martin (magh. *Marton*)’ (DTB I: 118).
- Bramfalwa** 1408, pe lângă s. Berini (Suciu 1968: 303). **Et.:** probabil hipoc. *Bram* <*Abraham* + *falva*.
- Brathamarfalwa** 1462, pe lângă s. Duboz (Suciu 1968: 303). **Et.:** cf. antrop. slav *Bratimir* (Grković 1977: 45) + magh. *falva* = *Bratimirești*.
- Bratizlofalwa** 1365-1420, pe lângă s. Recaș (Suciu 1968: 303). **Et.:** *Bratislav* (Grković, 1977: 45) + magh. *falva*.
- Bratoca**, 1369-1377, lângă Izgar, r. Lugoj (Suciu 1968: 303). **Et.:** < n.p. *Bratocu* (<*Bratu* + *-oc(a)*).
- Bratulfalua**, 1462, în r. Deta (Suciu 1968: 304). **Et.:** < n.p. *Bratul* + *falua*, care îl traduce pe rom. ‘sat’ sau are valoarea suf. rom. *-ești*, deci ‘satul lui Bratu(l)’ sau n. grup *brătulești* (< *Bratul*).
- Bredeczeva**, 1597, pe lângă Margina, r. Făget (Suciu 1968: 304). **Et.:** n.p. *Brădeț* (<*Brad* + suf. dim. *-eț*) + suf. slav *-ev(a)*.
- Brethynofalwa**, 1471, *Brethynofalwa*, *Brathynofalwa*, *Bratimafalva*, în r. Timișoara (Suciu 1968: 304). **Et.:** < n.p. *Bratin* (<*Brat(u)* + *-in*) + magh. *falva*.
- Brekfalva** 1453, *Brusest* 1723, între s. Bârna și Hauzești (Suciu 1968: 304). **Et.:** cf. antrop. *Breca*, *Brecu* (DFNFR I: 336) + magh. *falva*, care îl traduce pe rom. ‘sat’, mai exact *Brecești*. A doua atestare, *Brusest* < n. grup *brusești* < antrop. *Brus* (DFNFR I: 349).
- Burdinch** 1433, pe lângă s. Voiteg, Ciacova (Suciu 1968: 305). **Et.:** cf. antrop. *Burdin* (presupus de *Burdinel*) <*Burda*, *Burde*, *Burdea* (DFNFR I: 382) + suf. *-inț* (< sl. *incĭ*).
- Budafalwa**, 1444, pe lângă Jdioara, r. Lugoj (Suciu 1968: 305). **Et.:** n.p. *Buda*, hipoc. de la *Budimir*, *Budislav* + magh. *falva* = ‘satul lui Bud(a)’.

După cum se știe, la baza numelor de locuri (inclusiv a oiconimelor) se pot afla apelative, antroponime – acestea exprimă în special relații de apartenență și posesie între pământ și indivizi (vezi Frățilă 2015: 9) – sau alte toponime. Nu ne vom opri asupra caracteristicilor acestor categorii și nici a ponderii și a importanței pe care o au în sistemul toponimic românesc, însă am dori să menționăm o deosebire importantă între numele topice formate de la apelative, respectiv de la antroponime, deosebire care determină inclusiv tipul de analiză a acestora. Astfel, dacă toponimele care au la bază apelative presupun „cu precădere o investigație lingvistică și geografică, pe teren și în lexicoanele de termeni entopici”, în cazul toponimelor care au la bază nume de persoană „geneza [...] trebuie căutată în primul rând în documente istorice (în care apar proprietarii, vânzarea și cumpărarea moșiilor, mișcările de populație etc.)” (Toma 2015: 31).

Numele de locuri provenite din antroponime sunt foarte bine reprezentate în sistemul toponimic românesc, în primul rând datorită faptului că „numele de persoane sunt opace în ceea ce privește înțelesul original, fiind în consecință propice individualizării, inclusiv celei topice” (Toma 2015: 30). După cum se poate vedea din materialul prezentat, și în Banat oiconimele – păstrate sau nu până în zilele noastre – provenite din antroponime sunt bine reprezentate, fapt care se datorează, dincolo de caracteristica menționată a numelor proprii, și faptului că zonele de câmpie se caracterizează printr-o „sărăcie geomorfologică a terenului”, dar „și rolului important pe care l-au avut unii indivizi într-o anumită colectivitate, într-o anumită epocă și într-o anumită regiune.” (Frățilă 2015: 9).

După cum reiese din materialul prezentat mai sus, un număr însemnat de toponime au în transcrierea oficială maghiară cuvântul *falva* (formă posesivă de la magh. *falu*³) care îl traduce pe românescul ‘sat’ sau are valoarea sufixului românesc *-ești*: *Abranfalva*, *Berkfalwa*, *Bodoganfalwa* etc. Și toponime precum *Acsad*, *Beesd*, *Balogd* redau prin sufixul maghiar *-d* tot ideea de posesie, acest sufix fiind echivalentul rom. *-ești*.

Alături de magh. *falva*, apare în redarea maghiară a oiconimelor românești și termenul *háza*⁴ ‘casă’ – *Batthyánháza*, *Bayaz*, *Bodugazunháza* – acestea denumind foste posesiuni sau reședințe nobiliare. Ideea de posesie este exprimată și de substantivul *telek*⁵, care apare o singură dată în materialul nostru: *Benedektheleke*.

În ceea ce privește tipologia oiconimelor pe care le discutăm, acestea respectă tipologia generală a numelor topice provenite de la antroponime, și anume: antroponimul este folosit fără nicio modificare sau, dimpotrivă, intră în structuri derivaționale simple și compuse (vezi Frățilă 2015: 9).

În prima categorie, relativ bine reprezentată, intră acele oiconime provenite din antroponime care au *re-născut* ca toponime (Toma 2015: 32), adică au devenit toponime „prin simpla schimbare a funcției, fără transformări formale” (Toma 2002-2003: 188): *Adrian*, *Bal*, *Barla*, *Beu*, *Boba*, *Bogdan* etc.

³ „În limba maghiară prin acest cuvânt, format din rădăcina *fal/zid*, este denumită o așezare de dimensiuni reduse. Se consideră că etimologia sa este ugrică, provenind de la plasele de pescuit, care prin umplere cu chirpici au constituit primele ziduri de case. Astfel, nu este dificil a ne închipui că *falu* a ajuns să denumească locațiile în care existau case din pământ sau colibe căptușite cu lut.” (Iusztin 2014: 24).

⁴ „Acesta [...] a intrat în componența toponimelor în calitate de sufix, fiind precedat în majoritatea cazurilor de un antroponim. De aceea numele de locuri formate prin această construcție lingvistică denumesc foste posesiuni sau reședințe nobiliare.” (Iusztin 2014: 25).

⁵ „Raporturile specifice societății feudale sunt evidențiate și de substantivul *telek*. Semnificația sa este aceea de parcelă sau posesiune viageră, iar unii lingviști consideră că formarea sa are legătură cu adjectivul *tele/plin*. Spre deosebire de *falu*, cuvântul *telek* este mai târziu și denumește terenul aferent casei. El corespundea posesiunii iobăgești care era lucrată, de unde apropierea de termenul *tele*.” (Iusztin 2014: 26).

În ceea ce privește cea de-a doua categorie, cea a oiconimelor derivate sau secundare, sufixul cel mai bine reprezentat este *-ești*, antroponimele derivate cu acesta trecând înainte de a deveni toponime printr-un stadiu intermediar apelativ, de nume de grup (*ibidem*, p. 189): *Bogomirești* < n. grup *bogomirești* ‘ai lui Bogomir’ sau un derivat cu suf. *-in* de la n.p. *Boier(u)* < *boier* (pentru sufixul *-in*, veziși *Bayton*, identificat cu satul *Butin* < n. grup *butini* < *But*, *Buta*), *Bladost* redă top. rom. **Vlădești* (< n. grup *vlădești* < antrop. *Vlad*); *Bandesth* redă top. rom. **Bandești* < n. grup. *bandești* (< antrop. *Bandu*, *Banda*, *Bandea*); *Balesth*¹ redă top. rom. **Bălești* < n. grup *bălești* (< antrop. *Bal(u)*, *Bala*, *Balea*) etc.

În corpusul analizat, există și două toponime compuse care au în structura lor un adverb: *Alsobathy* < dintr-un toponim românesc provenit dintr-un antroponim *Bat(u)* precedat de magh. *also* ‘de jos’; *Alsozykellew* < n.p. *Szekel* + *also* ‘de jos’ ‘Secuiu de Jos’.

Câteva dintre oiconimele de origine antroponimică au fost inițial prenume masculine (*Adrian*, *Albert*, *Bal* etc.), altele s-au format de la porecle care se referă la o anumită ocupație (*Ács* < magh. *ács* ‘dulgher’ sau n.p. *Ács* = *Dulgheru*, *Bachy* redă, probabil, antrop. rom. *Baciu* sau magh. *Bacs*) sau la însușiri psihice (*Baatur* < cf. magh. *Bátor* ‘curajos, îndrăzneț’).

Materialul prezentat oferă doar o imagine fragmentară a oiconimelor cu bază antroponimică care au existat la un moment dat în Banat, așa cum apar ele consemnate în documentele oficiale maghiare. Observații mai complexe vor putea fi făcute însă abia după parcurgerea întregului material care figurează în lista *localităților dispărute* din dicționarul întocmit de C. Suciș și după coroborarea rezultatelor obținute de membrii echipei care se ocupă, așa cum am precizat la început, de acest proiect.

Abrevieri

antrop. = antroponim; bg. = bulgar(ă); et. = etimologie; hipoc. = hipocoristic; magh. = maghiar(ă); n. grup = nume de grup; n.p. = nume propriu; or. = oraș; r. = raion; rom. = românesc; s. = sat; sl. = slav(ă); srb. = sârb(ă); suf. = sufix; suf. topon. = sufix toponimic; top. = toponim.

BIBLIOGRAPHY

- DFNFR I = *Dicționar de frecvență a numelor de familie din România (DFNFR)*, vol. I, A-B, Craiova, Ed. Universitaria, 2003, redactor responsabil prof. univ. dr. Teodor OANCA.
- DGITT = Remus Crețan, Vasile Frățilă, *Dicționar geografico-istoric și toponimic al județului Timiș*, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2017.
- DOR = N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, EA, 1963.
- DTB I = Vasile Frățilă, Viorica Goicu, Rodica Suflețel, *Dicționarul toponimic al Banatului*, I (A-B), Timișoara, TUT, 1984.
- Frățilă 2015 = Vasile Frățilă, *Oiconime bănățene de origine antroponimică (II)*, în AUT, LIII, p. 9-18.
- Grković 1977 = Milica Grković, *Rečnik ličnih imena kod srba*, Beograd.
- Iordan 1983 = Iorgu Iordan, *Dicționar al numelor de familie românești*, București, EȘE.
- Iusztin 2014 = Zoltán Iusztin, *Toponimia maghiară din comitatul Caraș*, <http://www.banatica.ro/media/b24-2/II.009-036.pdf>
- Kiss Lajos 1980 = Kiss Lajos, *Földrajzi nevek etimológiái szótára*, Budapest.
- Kiss 1929 = Gustav Kisch, *Siebenbürgen im Lichte der Sprache*, Hermannstadt (Sibiu).
- Pătruț, OR = I. Pătruț, *Onomastică românească*, București, EȘE, 1980.
- Pătruț 1974 = I. Pătruț, *Studii de limba română și slavistică*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia.
- Suciș 1967/1968 = Coriolan Suciș, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, I/II București, EA.

Toma 2002-2003 = Ion Toma, *Baza antroponimică a toponimiei din Oltenia*, în „Dacoromania”, serie nouă, VII-VIII, p. 187-191.

Toma 2015 = Ion Toma, *101 nume de locuri*, București, Ed. Humanitas.